

КРАКІВСЬКІ

ВІСТІ

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
Краків, Ожешковської 7. — Тел. 164-81
АДРЕСА АДМІНІСТРАЦІЇ:
Краків, Райхштрассе 34. Тел. 230-39

„Krakauer Nachrichten“ — Ukrainische Tageszeitung
SCHRIFTLEITUNG: Krakau, Orzeszkowakasse 7. — Fernruf 164-71
VERWALTUNG: Reichsstrasse 34. — Fernruf 230-39, 146-42

ПЕРЕДПЛАТА (в краї і закорд.):
місячно . . . 6 зол.
Ціна прим. 30 сот.

Затоплено 4 вантажні кораблі

ГОЛОВНА КВАТИРА ФЮРЕРА. 18. червня. Головне Командування Німецьких Збройних Сил подає:

На східному фронті день минув спокійно. Нічні налети літаків були звернені проти скупчень ворожих кораблів біля Астрахані й проти зброєвих закладів над долиною Волгою. Затоплено 4 вантажні кораблі разом на 11.000 брт. та ушкоджено ще один торговельний корабель середньої величини. У поцілених промислових спорудах повстали великі знищення. Підчас атаки одного мішаного відділу большевицьких бомбовиків на ні-

мецьку конвойну валку на Чорному морі морська фльота й летунство збили 5 ворожих літаків.

В ніч на 18-тий червня один відділ важких німецьких боевих літаків перевів атаку проти альжирської пристані Джиджелі.

Серед нічних турбувальних летів нечисленних ворожих літаків над німецьким державним простором не стверджено ніяких скинених бомб.

Один відділ німецьких боевих літаків заатакував минулої ночі бомбами важкого калібру военну пристань Портсмавс. Інші літаки бомбардували окремі об'єкти в південно-східній Англії.

Привітання Фюрера для регента Мадярщини

З Головної Кватири Фюрера. З нагоди 75-літніх роковин народження мадярського регента, Миколи Гортія, Фюрер переслав йому вітучне

письмо, в якому сердечними словами висловлює йому свої та німецького народу щирі бажання щастя.

Д-р Гебельс промовляв у Надренії

ВУПЕРТАЛЬ. Міністер д-р Гебельс виголосив в міській галі в Ельберфельд промову на жалобний маніфестації, присвяченій пам'яті жертв британського летунського терору. Як уповноважений Фюрера і німецького народу, міністер попрощав поляглих.

Д-р Гебельс заявив, що населення провінцій, загрожених повітряною війною, не бореться лише саме, ані не бореться на втрачених позиціях.

Ворог зовсім добре знає, — говорив д-р Гебельс — що ті пошкодження, які він нам має змогу завдати в нашій зброєвій і военній промисловості, мають лише релятивну вартість. Йому й не про це йде. Насамперед йому йде про те, щоб безборонне цивільне населення мучити, вносити смерть в його хати і таким чином пробувати зламати німецьку военну мораль.

Вина за повітряну війну проти цивільного населення безумовно лежить по боці західних плутократів і від цього ворожа стратегія ніколи не обминеться. В хворому мізку плутократичних знищувачів світу зродився саме такий спосіб летунського терору.

Воно й не прийшло — говорив далі міністер — при відкритих могилах висловлюватися з ненавистю. Смерть сама по собі має щось примирного. Але в цьому випадку смерть накликає до відплати, бо полягли, що їх пам'ять ми сьогодні святкуємо, впали жертвою вирахованого цинізму ворога. А цей цинізм знайде свій кінець аж тоді, коли його розіб'ється протиударами, які щоразу будуть повторятися.

Німецький нарід моїми устами прирікає нашим поляглим, що ми їхню жертву розуміємо і що ніщо не пішло на марне. Прийде колись година, що ми терор зломимо протитерором. Ворог нагромаджує одне насилья за другим і складає собі таким чином кривавий рахунок, який одного дня прийде вивіряти. Безліч робітників, інженерів, конструкторів працює, щоб цей день прискороти. Я знаю, що німецький народ з жагучою нетерплячістю жде того дня. В наших серцях ворог нестерпими літерами записав визнання провини, яка одного дня появиться, як відповідь на рахунок і як обеснування наших дій.

Японський парламент суцільними лавами за урядом

ТОКІО. — Вища палата японського парламенту на засіданні в п'ятницю, так як і нижча палата на засіданні в четвер, одногласно затвердила подані урядом проекти законів. Таким чином парламент закінчив свої властиві наради і виявив, що він суцільними лавами стоїть за урядом і піддержує всі його заходи.

Ця постава японського парламенту виявляється також ясно в постанові нижчої палати, яка висловлює волю і рішення парламенту зматати до перемоги.

В коментарі спікер парламенту зупинився

ближче на тій частині заяви, яка торкається союзників. „В Європі — підкреслив він — англійцям і американцям, не зважаючи на їх розпучливі намагання, не вдалося поставити під знак питання великі успіхи Німеччини й Італії, чи своїми інтригами розділити ці дві країни. Так само не сповнилися й інші сподівання англо-американців, покладені на німецько-совітську війну. Взаємини Німеччини й Італії не розірвалися. І коли ось так дивитися на положення в Європі і в Азії, з радістю і великим вдовільним слідкуємо за дуже корисним для держав такту трьох розвитком подій“.

Ванчінгвей про промову японського прем'єра

ШАНГАЙ. — У зв'язку з промовою японського прем'єра Тойо, китайський президент Ванчінгвей заявив, що Китай ще більше докладє зусиль, щоб з військового й господарського боку причинитися до успішного закінчення східно-азійської війни. Ванчінгвей підкреслив, що промова прем'єра Тойо знову потвердила принципи східно-

азійської спільної сфери добробуту. Китайський народ глибоко зворушений широю приязню Японії, яку вона виявила у віддачі концесій та ретирації з екстериторіальних прав. Сподівана ревізія китайсько-японського договору ще більше затіснить взаємини між обидвома країнами.

Інтелігенція і провідна верства

Львів, червень 1943 р.

У щоденній мові, а то й у публіцистиці часто утотожнюють поняття провідної верстви з однією верствою нашого народу — її освіченою верствою, інтелігенцією. Таке утотожнювання — звичайна мішанина понять. Освіта дає поважні передумовини для провідництва — дає відповідне знання чи ключ до нього, дає доступ до становищ, що уможливають вплив на суспільність, але сама по собі ще не творить провідника. Подібно, як у німецькій армії сам науковий ценз не запевнює старшинського ступня: старшиною буде не той, хто має матуру, а той, хто на полі бою виявить провідницький хист. Писати, рахувати чи рисувати — це професійні функції, які вимагають відповідного фахового приготування — і тільки. Зрештою перо деколи має з провідництвом стільки саме спільного, що ризикать та мотика.

Володар рганного середньовіччя вмів битися та адмініструвати своїми підданими, але не вмів володіти плугом і молотом, ні часто навіть пером. До того мав він хлібороба, ремісника і писаря. З того часу ніщо в основі не змінилось: людина, що стоїть у провіді, вже вміє писати, але не кожний, хто вміє писати, є провідником. На заході навіть у суспільній драбині (ні в товариській) книговод не стоїть вище від ремісника, стенографіста — від експедієнти. Чи це значить, що інтелігенція не має нічого спільного з провідництвом? Ні! Інтелігенція — це верства, з якої тепер у великій мірі рекрутується провід, інтелігент — це може потенціальний тип провідника. Інтелігент з одного боку має мозок нагнений до розв'язки проблем, з другого боку — знає норми, що кермують людськими спільнотами, або хоча знає, як те знання набуті. Крім того деякі інтелігентські звання дають нагоду впливати на людське середовище. З огляду на ті догідні умовини велика більшість провідників у наших часах походить з інтелігенції.

Та це лиш умовини, можливості — це лиш „маршалківська булава“ в наплечнику кожного вояка. Не буде провідником, хто не використає тих можливостей — так само, як не буде багатим, хто закопає свої таланти. Провідником є лиш інтелігент, який справді виконує провідницькі функції хоча б у найвузшому обсягу, хоча б на терені одного села. Але ті функції може сповнити лиш людина, якої воля й інтелект відповідають виразно означеним умовам.

До провідної верстви може зараховуватись лиш людина, яка має почуття відповідальності за долю народу і не втікає від обов'язків, які відтіля випливають. Яка вміє думати і хотіти, яка вміє знайти розв'язку питань, що їх видвигає життя народу, і має доволі послідовності й цивільної відваги, щоб здійснювати її; яка накидає свою волю оточенню, а не воличється у хвості, ні не вгинається перед сугестією чи перед терором. Яка рветься до провідництва, до громадянської праці, яка старається кермувати, вести — тими чи іншими засобами, в тому чи іншому середовищі.

Є провідником сільський учитель, який енергійно працює в місцевому УОТ, але не

є провідником його товариш, який не цікавиться нічим поза школою. Є провідником міський інтелігент, який виконує, професійно чи безкорисно, якісь функції в УОТ чи в одному з його об'єднань праці; не є провідником урядовець, якого зацікавлення замкнені чотирма стінами його бюро. Є провідником журналіст, що статтями, фейлетонами чи добром та оформленням хронікарського матеріалу намагається формувати прилюдну опінію, але не

є провідником його редакційний товариш, якого вдовольє сама механічна і технічна редакційна праця.

На основі такого критерія можна ясно і виразно відмежувати провідну верству від сірої маси звичайних професіоналів, яких відношення до суспільності обмежується до того, що за означену місячну винагороду вони продають означену кількість годин праці.

Б. Галіт.

Колима — найтяжчий табір¹⁾

КОЛИМА.

Колимою називають район ріки тієї самої назви, який тягнеться до Охотського моря. Цей район цілковито відрізаний від інших територій СРСР. Єдиний шлях сполучення — це море. Утїкати нема куди — навколо непроглядні праліси і тундра. Єдиний, здавалося б, вільний шлях веде в північному напрямі. Однак там живуть якути, які охоче співпрацюють з енкаведистами. За зловленого живого в'язня такий якут дістає 50 карб., за зв'язленого 25 карб. Звіриний і рослинний світ на Колімі дуже убогий. Клімат незвичайно гострий. Взимі морози доходять до 60—70 ступенів. Про цю прокляту землю в'язні співають:

Калима, Калима,
Чудная планета:
Десять месяцев зима,
Астальное — лето...

І дійсно, зима триває там десять місяців. А це Колима „чудная планета“, це ми незабаром досвідчили на власній шкурі.

Вислідуючи на беріг, кожний з нас уже знав, що на Колімі з твердого ґрунту видобуватимемо золото. Бо Колима — це совітський Клондайк. Тут природа задрісно береже цей шляхотний метал. Єдиновладцем на цій землі є керівник т. зв. Дальстрою (Далекого будівництва) та його заступник, яким допомагають вищі і нижчі службовики НКВД. Увесь район Коліми заселяють в'язні політичні (т. зв. „врагі народу“) і „битовики“ (посполиті), які розміщені по таборах у бараках під звичайними шатрами. Усі посполиті, як соціально близький елемент сов. владі, користуються окремими привілеями і виконують легшу працю. Вони є „оком і вухом“ НКВД. В кожному таборі існує К. В. Ч. (культурно-освітня комісія), керівником якої є якийсь душогуб або злодій, і він „перевиховує“ політичних в'язнів: професорів, інженерів, учителів та ін. Простого глум над людиною! Це можливе лише в СРСР. Посполиті були також наглядачами і вони мали право в'язня навіть убити.

ПЕРШИЙ ДЕНЬ.

Того дня, коли автомашинами, під охороною НКВД, перевезли нас у центр Коліми до одного т. зв. „виселка“, падав дощ. Тут політичних відділили окремо і перевели до одного бараку — без даху. „Посполитів“, що привів нас сюди, „перевірили“ наші клунки і наказав кластися на нарі, мовляв, щоб відпочили. Хто був дуже втомлений, той, перемочений, клася на зовсім мокрій нарі. Дехто сидів на свій клунок і, підперши голову руками, нерухомир. Ми думали, що дозволять нам відпочити, але на Колімі відпочинку нема. Після т. зв. обіду (пів л. юшки і 20 джг. калба) нас розділяли на бригади (30—40 осіб) і відправляли на роботу. Бригадирами були посполиті. Нашим бригадиром був душогуб і злодій Смірнов. Увесь час, коли ми йшли на місце праці, за нами йшли чотири енкаведисти з собаками. Ці собаки бідалися на тіх, що, обезсилені, залипали позаду, і розривали їм убрання і тіло. Коли ми дійшли на місце праці, вже вісьмох в'язнів стікало кров'ю. Кий посполитого Смірнова пригадав нам, по що ми тут прийшли. Не вважаючи (або радше вважаючи) на дощ, він наказав усім роздягнутися, мовляв, убрання передходять в праці. Дванадцять годин стояли ми під морозним дощем, лупаючи закам'янулу землю, що хлила в собі золото. А потім знову загнали нас до бараку і ми всі наче мертві звалилися на мокрі нарі. Дощ мочив нас ще й тоді, коли ми спали.

НОРМИ.

Хто в Сов. Союзі не знає, що таке „норми“? Багато людей досвідчило це на власній шкурі, багато запам'ятовує за них життям. На Колімі слово „норма“ лякало в'язня вже своїм звуком. Кожний в'язень мусів виконати норму праці, бо інакше був засуджений на смерть: в найкращому ви-

падку він діставав менший пайок харчів і мав надію померти повільною смертю. А норми були великі і, щоб їх виконати, в'язні мусили працювати 16—18 годин на добу. Що робили з тими, що не могли виконувати норми, ми незабаром переконалися. Одного разу нам прочитано наказ начальника „Дальстрою“, у якому було сказано, що за невиконання норми розстріляти таких то і таких (прізвища) в'язнів. При чому були названі прізвища. Найменше число розстріляних було 30. Незабаром і в нашій бригаді розстріляно кількох в'язнів, що не мали уже сили виконувати норми. Ми чули тільки за сусіднім горбком сухі постріли. Таке чекало і кожного з нас.

ЗНУЩАННЯ.

Поволі йшли дні за днями, тижні за тижнями. Багато з тих в'язнів, що прибули на Коліму разом зі мною уже не жило. Коли не померли від виснаження та від розстрілів, то сконали в страшних муках, закатовані наглядачами—посполитими або енкаведистами; було й немало таких, що самі наложили на себе руку. Пам'ятаю, як наш бригадир кинувся з кнем на одного старого учителя з Київщини за те, що той за повільно джваганом. Посполитий звалив учителя на землю і місив його закаблуками разом зі землею. Нещасний більше не піднявся. В нього були вдома дружина і двоє дітей. Напроти трупа саме виднів розвішений плякат: „Стране нужен метал, мы должны его дать!“ Такі за цей метал платилося дуже дорого, платилося кров'ю!

Одного разу в'язень з нашої бригади, який возив тачками золотосну землю, не мав уже сили, щоб вихити з нею по вузькій дощці до т. зв. „естодаку“, звідки земля сходила в спеціальні корита — і тоді один з енкаведистів, навімисне порожніми тачками підгонивши в'язня, скинув його з чотириметрової висоти униз. Цей в'язень зломив собі ногу, яку йому опісля відрізали. Потім

він дістав легшу роботу. Не було в'язня, щоб йому не завидував, не один з нас був би відтяв собі руку або ногу, щоб лише так важко не працювати. Іншим разом наш бригадир бив трьох старців за те, що не виконали норми. Він їх копав ногами, поки з них не полилася кров. З нами працював також один 17-літній хлопчина, якого заклали сюди за те, що його батько з цілою родиною не хотів вступити до колгоспу. Батько і брат померли, ще доки доїхали до табору. Хлопець залишився сам. За невиконання норми його закатували також. Один з нашої бригади, Демидов, людина міцної будови, високий понад два метри, маючи такого животіння досить, повисився на пеньку заввишки один метр. Всі в'язні дивувалися, як це він міг повіситися на такому невисокому пеньку.

Про те, як мало цінять там своє життя в'язні, свідчить такий характеристичний факт: Одного разу верталояся з праці 800 в'язнів. Шлях до табору загороджувала ріка, через яку провадив міст. Але тепер, після зимних дощів, ріка виступила з берегів і міст захопила зі собою. В'язні нерішуче задержалися. Тоді хтось крикнув: „Давай в ріку! Не все одно, як погинути?“ І всі в'язні кинулися в мутні хвилі ріки. На другий беріг мало хто видістався. Після кількох днів, коли вода опала, видно було напухлі трупи нещасних.

ЧОМУ Я НЕ ЗАГИНУВ?

Я щасливо перетривав усі нещастя, я переніс усі знущання, холод, голод і спрагу. Я видержав тому, що увесь час мріяв про волю і вірив, що все таки колись удасться мені вирватися з цього пекла. Завдяки своїй проворності мені вдавалося з часом попасти на легшу працю. Тоді я ставав по черзі дроворубом, шевцем, кравцем, столяр-м, боднар-м... На зиму, в часі якої в'язні гинули сотнями й тисячами, я з лахміття пошив собі теплу одягу.

Те, що я вийшов на волю, завдячую заходам своєї дружини, яка робила все можливе, щоб перевести ревізію акту мого обвинувачення. Вкінці це їй удалося. Одного дня мене повідомлено, що я вільний. Однак енкаведисти, не вважаючи на те, що я був уже вільний, хотіли мене задержати принаймні як службовця в адміністрації, бо не по мутру їм було, що все ж таки одна жива людина може вирватися з Коліми на волю. Однак на сфальшовану посвідку звільнення з праці я нелегально пробрався до Мадагару, а звідти до пристані Нагаї, де сів на пароплав. Сідаючи на нього, я був щасливий, як школи в житті. Я був на волі, — хоч та воля теж була не солодка. Та все ж таки не те, що Колима.

БЕН.

„Російські вояки на протибольшевицькому фронті“

„Кракауер Цітунг“ з 17. 6. 1943 р., ч. 143, помістив замітку під згаданим заголовком, в якій його кореспондент Г. Фатє пише, що між „краєвими військами“ на Сході є також відділи кінноти донських і терських козаків. Автор зазначає, що вони виявилися завзятими ворогами большевизму й деякі з них уже дістали медалі за хоробрість. Наплив до краєвих відділів безупинно далі триває. Москвою воюють проти совітів.

Згаданий кореспондент наводить кілька розмов з вояками тих відділів і між іншим подає таке речення одного українця: — „Коли ідемо з німцями, все добре. Але коли ідемо зі совітами або з москалями (росіянами), це для українців погано. Українцям і москалям важко разом жити“. На закінчення автор описує терського козака Свергіна, що вже двічі відзначений за участь в боях з большевиками.

Справа службовиків кол. польської держави

Розпорядження Уряду Генеральної Губернії з дня 30 травня ц. р. (ВРІТУ ч. 43 з дня 11. 6. 1943) регулює справу знову зайнятих державних і самоврядних службовців колишньої польської держави. Згідно з цим розпорядженням, службовці колишньої польської держави, громад чи союзу громад, не зайняті знову в публичній службі Ген. Губернії до дня 30 вересня 1943 р., не є знову зайнятими службовцями. Ця постанова не торкається тих, що до дня 30 вересня ц. р. склали внесок, щоб їх знову зайняти в службі Ген. Губернії, в німецькій службовій станиці, якщо тільки вони згодяться на це, який повинен бути на основі їхнього внеску.

Службовці колишньої польської держави, громад і союзу громад, що в наслідок німецько-польської кампанії перебувають у полоні, або інтерновані в нейтральних державах, чи зайняті в Німеччині, вважаються знову зайнятими службовцями, якщо вони до 3-х місяців після звільнення з полону, чи після закінчення інтернування, або розв'язання трудового відношення в Німеччині — подадуть внесок, щоб їх знову зайняли в публичній службі в Генеральній Губернії, та якщо зголосяться на поклик, що повинен бути на основі їх внеску.

ІТАЛІЙСЬКЕ ВОЄННЕ ЗВІДОМЛЕННЯ

РИМ. 18. червня. Італійське воєнне звіттє з п'ятниці таке:

Головна Квартира Збройних Сил повідомляє.

Форматії німецьких літаків скинули багато бомб на портові споруди в Джиджелі.

Вороже летунство атакувало вчора місцевості недалеко на Сицилії, Калабрії й малі місцевості недалеко Везувія, між ними також Помпеї. Повстали обмежені шкоди. Італійські ловецькі летуни збили одну машину типу „Спітфайр“ недалеко від Комізо.

3 українського життя у Фінляндії

I.

„Зближається переломовий час. Кожний мусить бути готовим на поклик, коли прийде черга також на нього. Доки це станеться, треба використати кожну годину для національної праці над собою. Боротьба за життя вимагає не тільки фізичних але й духових воєнків. Кожний мусить собі ясно усвідомити, за що він змагається, чому він готовий для української справи зложити навіть своє життя в жертву”.

Такими словами кінчається передовиця 2 (5) числа „Українця у Фінляндії”, ілюстрованого часопису Українського Інформаційного Бюро в Гельсінках, видаваного для наших полонених на Півночі. Ці слова не зродилися тільки з патосу. Йдучи за прикладом гарячкової й самовідданої праці українців у краю й на еміграції, невеличка колонія в Гельсінках зайняла також свою відповідальну стійку в боротьбі за визволення Батьківщини від большевиків. Цією стійкою стало не тільки інформаційно-видавниче бюро, але й комітет опіки над полоненими. За кілька місяців свого існування комітет розіслав полоненим землякам кругло 15.000 примірників українських газет, кількості книжок, кількості пакетів з харчами, тютюном, цигарками, одягом тощо. Комітет охопив своєю акцією також інтернованих большевиками у Східній і Далекій Карелії українських засланих, визволених з большевицької каторги фінськими військами. Між цими цивільними полоненими розділено в поодиноких випадках також грошові допомоги, яких сума сягнула вже кілька тисяч марок. Сотні полонених звертаються до комітету листовно й на кожний лист отримують відповідь. Уже сама свідомість того, що хтось відзивається на їх запити, прохання чи просто привіти, підносить їх сильно на дусі. В перші місяці приходило від них пересічно 50 листів, тепер приходять стільки майже кожного дня, число їх крім того зростає. Комітет посередничає також у розшуках та пересиланні листів в Україну чи з краю.

II.

Члени комітету свідомі того, що велике число наших полонених та інтернованих земляків на Півночі вимагає далеко ширшої акції. Відколи українські організації в краю й на еміграції приступили великодушню до підтримки акції гельсінського комітету, на що німецькі чинники радо дали свою згоду, відпали властиво матеріальні труднощі, які досі місцевій колонії тяжко було перебороти. В найближчих тижнях мабуть надійдуть до Гельсінк перші посилки наших комітетів з краю й Берліна. Гельсінський комітет не

має ще постійного технічного апарату, тому що на це бракує людей. Всі члени колонії працюють переважно по фабриках, зрештою в їх тепер на місці всього 7 душ. А проте праця йде без затримки й розгортається все більше. Правильне полатоджування кореспонденції перебрало на себе Інформаційне Бюро. Раз на тиждень приходять до бюро, чергуючись, по два члени колонії, щоб зладити пакети, упорядкувати магазин, чи перебрати на себе полатодження поодиноких прохань полонених. Ці прохання дуже різні. Один просить рибного олію, другий вітаміну, третій малярського приладдя, четвертий біблію, п'ятий паперу до писання, шостий тютюну ітд. Багатьом необхідно вислати одягу, білизну чи взуття, цих речей комітет має дуже мало й тому тяжко їх розділювати. Пані комітету (дві) дбають про те, щоб всі речі в магазині були на час вичищені й полатані. Раз на кілька тижнів розсилається більшу кількість пакетів, головню з тютюном і книжками. Тоді приходять помагати всі члени колонії. Що три тижні відбувається загальне засідання комітету. Також засідання більше присвячені праці, ніж дискусіям. На них гуртом робиться перегляд магазину, визначається допомоги, робиться пакети тощо.

III.

Наскільки важна нзвіт найменша турбота про полонених, свідчать листи від останніх. Десятки полонених, яких комітет ще не знає і яким ще нічим не поміг, дають своїм листам заголовки: „Подяка”. За що вони дякують? Вже тільки за те, що їх сповіщено в газеті, яку видає фінський штаб у московській мові про існування українського комітету допомоги. Вони дякують за те, що їх українські брати думають про них. Ми вже колись подали деякі листи для ілюстрації, яким духом вони живуть. Це листи, писані серцем простих і нелукавих людей, вони відсувають у тінь всіляку пропаганду. Тут наведемо для прикладу тільки деякі відгуки на перше число „Українця у Фінляндії”: „Шановний Редакторе, — пише один старшина, першусім прийми моє душевне влання з нагоди виходу першого номера газети на нашій рідній мові, голос якої пронісся над столітніми фінляндськими лісами, ронячи вогневі слова правди, яка має повне право на життя й повільний розквіт. Слава вільній Україні! Вона не вмерла, вона безсмертна. Багрове день, коли його соковиті промені наповнять розкішні листки троянди — України і дадуть їй силу, якої не зломить ніяка хвиля!” А ось слова простого рядовика: „Перед нами часопис „Українець у Фінляндії”,

Сльози заливають очі. Безчисленні ірїї про Батьківщину оповили нас. Ми відчули щось близьке в цим слові. Небували почуття розвиваються що хвилини, про вільну Батьківщину. Наші очі відкрились від 24-літньої полуди і ми зрозуміли, що тільки своя хата може принести нам правду і вслю. Слова про Україну, вільну від большевиків лунають по таборі серед полонених...”

IV.

Також зорганізоване життя української колонії в Гельсінках значно оживилось. В першу чергу відновлено контакт з українськими центрами поза Фінляндією. Завдяки пресі, яка з закордону надходить, нажалі з обмеженнями, та завдяки листовому зв'язкові, фінські українці тримають руку на живчику українських справ та пристосовують свою працю до потреб хвилини. Гельсінський допомог. комітет має своїх заступників у кількох більших містах Фінляндії, де є українські полонені. Особливо корисну працю розвиває заступник комітету на Східню Карелію, де він опікується приблизно сотнею українських засланих, запероторених туди большевиками. Гельсінська „Українська Громада” відбуває що-кілька тижнів сходини в Інформаційному Бюро, на яких дається звіт про нашу загальну ситуацію, читається гуртом книжки й газети та співається пісень. Кожного Різдва й Великодня ціла колонія з родинами збирається на другий день свят в домі Бюро, проводячи кілька годин в теплому родинному настрої й зі співами. На останній Великдень вислухано також Шевченкову поему „Марія”.

Спеціальні сходини зі святочною програмою відбули в січні та з нагоди Шевченківських роковин. Також в 25-ліття фінської самостійності, 6. грудня м. р. відбулись святочні сходини, причому вислано привітальні телеграми до президента Фінляндії та фінського уряду. Першого травня впорядковано гуртом мотили українців на православному цвинтарі. 23. травня ц. р. відслужено в православній церкві панахиду за душі Вождів, а 26. травня відбулися для вшанування їх пам'яті святочні сходини.

V.

11. травня ц. р. закінчилися в університеті в Гельсінках виклади про Україну. Ціла серія викладів пройшла з великим успіхом. Пересічно відвідували виклади кожний раз 50 слухачів, під час двох останніх викладів число їх зросло до 100. Особливе зацікавлення викликали підчас останнього викладу фотографії праць наших мистців з мистецької вистави у Львові 1943, проєктовані епідійскопом на полотно. Кожний виклад реферували гельсінські фінські й шведські щоденники.

Б. К.

I. НІМЧУК

Цвинтарі у Львові

Цей фейлетон не ввійшов до Зелено-святочного числа тому, що пошта доручила нам його за пізно. — Прим. Ред.

Могили на українських землях мають таку ж стару й сумну історію, як уся історія України. Ніхто інший, як Шевченко зробив докір українському народові, що він байдуже ставиться до могил своїх предків. Докір болючий, та вповні заслужений. Бо ж тисячі визначних і непересічних одиниць видала Українська Земля, а чи багато їх могил збереглося до наших днів?

Ще найбільше могил визначних і заслужених українців збереглося по цвинтарях великих осередків, себто більших міст. Це зрозуміле, бо в більших містах жило і живе найбільше таких тямучих українців, що розуміли вагу культу померлих та зміни його зберегти й закріпити на те, щоб пам'ять про діла і подвиги покійників переходила з покоління на покоління. Але й у великих містах знайдемо, на жалі, розмірно небагато пам'ятників на могилах заслужених для народу українських діячів, особливо коли візьмемо під увагу число, багатство й виставність таких пам'ятників на могилах не-українців. Вище сказане відноситься і до цвинтарів на терені столиці Галицької Землі — міста Львова.

У Львові маємо кілька цвинтарів, з них найбільший, найбагатший і найзамітніший — це Личаківський цвинтар. Цей цвинтар відомий був уже при кінці XVI. ст., але спершу хоронили на ньому тих, що вмирали на пошесні недуги (інших мерців ховали аж до кінця XVIII. ст. коло церков і костелів, або в їх підземеллях). Щойно з кінцем

XVIII. ст. австрійський уряд наказав заснувати окремі цвинтарі за містом, і тоді стали вже ховати на Личаківському цвинтарі й інших померлих з міста, але довгі десятиліття самих багатих та визначних людей. Теперішній вид і простір цвинтаря походить з р.р. 1855 і 1861, коли то впорядкували дороги, завели алеї та посадили дерева, завдяки яким Личаківський цвинтар виглядає як величавий парк.

Всіх пам'ятників на Личаківському цвинтарі, з яких деякі дійсно прекрасні і навіть монументальні, є кілька тисяч (до 1920 р. було їх к. 3.000). З пам'ятників на могилах померлих українців, замінніші отсі: пам'ятник Маркіяна Шашкевича (†1843), Володимира Барвінського (†1883), Омеляна Огоновського (†1894), Івана Франка (†1916), далі Юліана Лаврівського (†1873), Дениса Зубрицького (†1862), Ю. Чачковського, Ор. Литвиновича, О. Лепкого, І. Бартошевського, Порфіра Бажанського, Володимира Шухевича, Івана Левинського, Адама Коцка (†1910), І. Еліасевича, Аполлона Нічая, Василя Нагірного, Івана Белея, Михайла Павлика, о. Геодозія Лежогубського (†1919), Володимира Гнатюка, Івана Кивелюка, Сл. Кулачківського, Ілі Кокорудза, Ярослава Гордінського, Ольги Кульчицької, д-ра Остапа Прийми, Михайла Лизуця (закатованого большевиками), д-ра Володимира Котельського, о. Юліана Дзєровича, Ольги Ціпановської (будується), Івана Охримовича, Василя Пачовського та багато інших.

Зате куди більше визначних наших покійних громадян не мають ніякого пам'ятника, або тільки незамітна плита чи хрест з дерева видніють на їхніх могилах. З відомих українців, похоронених на Личаківському цвинтарі, не мають відповідно-

го пам'ятника (або й ніякого) отсі: Іван Глушале-вич (†1903), Богдан Дідицький (†1909), Антін Петрушевич (†1913), Іван Жуківський, Ксенофонт Климович, Володимир Шашкевич, Ізидор Шараневич, Іван Верхратський, Павлин Свенціцький, Олександр Огоновський, Омелян Партицький (†1895), Юліан Целевич (†1892), Іларіон Грабович, Омелян Калитовський, Кость Лучаківський, Остап Терлецький, Лев Турбацький, Микола Ганкевич, Володимир Темницький, Антін Кобилянський, Юліан Медвецький, Анатоль Вахнянин, Юліан Романчук, о. Олександр Стефанович, Василь Давидяк, Володимир Масляк, Володимир Охримович, Федь Федорців, Володимир Бачинський, Іван Куровець, Михайло Галушинський, Стефан Федак, Іван Крижанівський, Олекса Новаківський, Іван Труш, Павло Ковжун, Ігор Лоський, Микола Голубець, кол. сен. Михайло Черкавський, Бронислав Овчарський, Амвросій Андрухович, о. Йосиф Застирець, Іван Филипович, Юрій Шухевич (закатований большевиками), о. Теофіл Коструба і тисячі інших. У великій гробниці недалеко від головного входу похоронені львівські митрополити, єпископи і численні крилопани. На окремому цвинтарі австрійських воєнків з війни 1914-18 рр., що розкинувся ліворуч, похований Володимир Гребеняк, молодий український археолог, що згинув 1915 р. під Галичем.

Тут же недалеко лежить так добре відомий львов'янам, скомасований цвинтарик українських полягалих у боях за Львів 1918 р., де в поодиноких і збірних могилах лежить понад 100 українців. А згаз в сусідстві видніє велика могила жертв НКВД, закатованих у підвалах тюрми при вул. Казимирівській в числі 460, що на ній стоїть тимчасовий дерев'яний хрест з двома табличками й

Найконечніша книжка для школи

В 126 ч. „Львівських Вістей“ з дня 6 червня прочитали ми інформаційну статейку про праці „Українського Видавництва“ в ділянці шкільних підручників. Тішимося, що наші діти в найближчому шкільному році дістануть цілу низку нових, або перевиданих, книжок, з яких вчитимуться собі на користь, а своєму народові на славу. Українська народня школа матиме українські читанки для всіх класів і рахунки для класів від I-ої до IV-ої включно.

І учні гімназій дістануть деякі підручники. Вже надрукована велика граматика латинської мови д-ра І. Любомирського; перша латинська читанка М. Панчука має йти з початком шкільного року. Вийде також і німецька граматика Ірини Монцібовичевої.

Та нашу радість вбиває те, що немає згадки про друку граматики української мови. Українська мова і за Польщі не мала доброї граматики. Польська шкільна влада свідомо не хотіла її видати, бо без української граматики могли учні, а навіть і деякі вчителі — головню поляки — думати, що наша мова бідніша й гірша від польської мови, для якої в кожній класі були аж по два підручники: окремі для навчання мови і правопису.

Коли прийшли большевики, то зараз масово навезли своїх граматик української мови. Ті граматики мали сповнювати подвійну роль: а) наближити українську мову до „братньої“, московської і б) на кожній сторінці прославляти „соняшне“ і „щасливе“ життя під „геніальним батьком“ Сталіним. Большевицькі вчені викинули кличний відмінок з граматики, бо його немає в московській мові. Кожну сторінку граматики виповнили прикладами, які на всі можливі лади відмінювали славословія „щасливому життю“ та „батькові“ і „вождеві“ народу — Сталіну. Такими граматиками „української“ мови не сміє послуговуватися наша молодь. Тому ми міркували, що зараз після втечі большевиків появиться друком вже на правду українська граматика нашої мови. А тут два роки минає і її ще й досі немає. Немає навіть згадки, що вона приготується до друку.

Знаємо, що проф. д-р Сімович ще перед війною опрацював граматику. Писав давніше граматику української мови і д-р К. Кисілевський. Що діється з цими працями?

Українське Видавництво видало „Норми“ Синявського і „Уваги“ Курилової. Вийшли також в цьому ж видавництві мовознавчі праці Ковальова і Жигецького. Все це книги потрібні західно-українському читачеві — та вони творять другий і третій поверх нашої мовної будівлі. Фундаментом і першим поверхом є основна описова граматика, якої й досі бракує нашої школі і нашому громадянству. Значимемо від неї, а тоді аж по-

глиблюймо знання нашої мови та пробуємо її нормувати. Та й ті „норми“ не можуть у нас бути дійсними нормами. Навіть французька академія мусить час від часу попускати шви, бо костюм вишитий для мови Мольєра за Фльобера, або Верлена, стає затісний для новіших поколінь.

Наша мова росте після 1917 року немов дитя в першому році життя. Не можна ж на неї накладати залізного панцира норм, бо він завжди трісне, а молода моза далі мусить рости й розвиватися. А вкінці запитаємося, які форми мав би мати отой панцир норм? Інакший він у „Нормах“ Синявського, інший в „Увагах“ Курилової. Та й Смеречинський в „Нарисах“ по своєму вимірював виміри синтактичного панцира для нашої мови. Про це недавно писав Ю. Шевельов в „Трьох профілях“ в „Наших Днях“ (ч. 4).

Ще раз підкреслимо, що перевидання тих мовознавчих праць, які знищили большевики за їхній ніби то націоналістичний ухил — було не-маловажне. Однак ні одну з них не можна вважати за нормативну книжку. Вони всі три містять багато матеріалу, зібраного з літературних творів і з народної творчості і тому необхідні при студіях над нашою живою мовою.

Та проте найконечнішою книжкою для нашої школи (а також і для громадянства, що не зажди мало нагоду в польській школі вчитися рідної мови!) є граматика української мови. Маленька граматика д-ра Кисілевського не вистарчає навіть для 4-ої класи народної школи. З чого мають учити вчителі вищі класи народної школи, гімназій, та вчительських семінарій?

Видає граматика уодностайнить і граматичну термінологію*) та влегшить навчання право-

Василь Требушний

асистент Академії Мистецтв у Кракові, член усіх культурно-освітніх установ, прожив 55 літ, помер дня 15. VI. ц. р. у Кракові, прийнявши Найсвятіші Тайни.

Похорони відбулися в суботу, дня 19. VI. ц. р. з каплиці Раковицького цвинтаря.

Горем прибиті дружина і син.

пису. І вчитель, і учень легше засвоять собі правильні форми, коли вони будуть зібрані та впорядковані в граматиці, ніж тоді, коли за ними треба шукати в правописних правилах.

Знаючи, як важко тепер видавати книжки із-за воєнного браку паперу — відважуємося подати цим шляхом свої міркування, як повинна виглядати наша граматака. Це мав би бути підручник, що вчив би з однієї книжки про звучну, відміну та складню. Він мусив би мати принаймні 400 сторінок. Щоб уможливити користування цією книгою усім школам, можна б надрукувати її подвійним, або навіть потрійним прифтом, зазначаючи, який шриффт призначений для нижчих класів народної школи, а який для вищих та для гімназійних класів і вчительських семінарій.

Віriamo, що наші мовознавці в найближчому часі напишуть граматику української мови, а Українське Видавництво напевно її видасть, бо ж це дійсно найконечніша тепер книжка!

Л. Граничка.

*) На захід від Сяну не знає термінологія Загородського!

„Тов. Дімітров і далі в своїй ролі“

БЕРНО. — Під наголовком „Військова революція в Європі — надія Совітського Союзу“ — копенгагенський часопис „Національ Тіденде“ о. публікує кодеспонденцію зі Стокгольму, в якій подано, що комуністичний центральний комітет у Швеції, згідно з недискретним повідомленням одного совітського службовця, вже на один місяць до проголошення розв'язання третього інтернаціоналу одержав напярмні, в яких між іншим сказано: Товариш Дімітров і в дальшому держатиме в своїх руках нитки, хоча найбільшу вагу треба буде покласти на те, щоб зв'язки між шведським центральним комітетом і Москвою не були надто явними. Всякий безпосередній контакт шведських комуністів зі совітською посилкою з Стокгольму, п. Колонтай, і іншими большевицькими дипломатами, з уваги на все те, заборонені.

В інструкціях, поданих шведським комуністам, в яких була ціла низка напрямних для майбутньої політики шведської комуністичної партії, сказано далі, що треба довести до європейської революції, яка забезпечить большевицькій перемогу. Але з дуже великою обережністю треба зважати на те, щоб у летючках та інших публікаціях уникати старих комуністичних гасел, зате, зрозуміло, треба підкреслювати загальну нужду в використування її капіталізмом. В теперішньому моменті не на місці також атаки проти аліантів. Наприкінці совітської інструкції читаємо, що старих шведських комуністів треба поінформувати про те, що розв'язання третього інтернаціоналу слід розцінювати як заходи, потрібні на час війни.

написами: вище в українській і нижче в польській мові.

Другий великий цвинтар у Львові — Янівський — лежить у горішній частині Янівської вулиці; він заснований у 1883 р., себто 60 років тому. На цьому цвинтарі замітніших пам'яток небагато, бо ж це бідна частина міста, а до того померших багатів також з цієї частини Львова, родини яких могли легко спромогтися на відповідний пам'ятник, ховали майже до останніх часів на Личаківському цвинтарі. З визначніших українців похоронені на Янівському цвинтарі: талановитий маляр Модест Сосенко (†1920), єпископ Йосип Боцян, Ольга Басараб (має гарний пам'ятник), код готова Т-ва Охорони Воєнних Могил Броніслав Янів, код ред. „Діла“ і „Свободи“ Олександра Кузьма, відомий поет Богдан Ігор Антонович і багато інших.

На цьому ж цвинтарі є окремий цвинтарик українських полятих в боях за Львів; тут похоронені також померші від ран українські воїни по лікарнях, як і цивільні українці, арештовані у зв'язку з тими боями (рр. 1918-20), що погинули у польських в'язницях. Разом криють ці могили під собою до 1000 полятих і померлих. На почесному місці похоронених тут ген. Мирон Тарнавський і президент Кость Левицький. Цей цвинтарик потерпів доволі сильно в німецько-польській війні 1939 р., коли то гарматне стрільно чий бомба знищила там цілковито кількадесять могил ураз із хрестами. На превеликий жаль, цих знищених

могил та хрестів не привернено й досі до їх первісного стану*).

По лівій стороні Янівського цвинтаря розкинені в різних місцях могили розстріляних і повішених польською владою членів українського підпілля, а кількесот кроків від головного входу праворуч видніють три великі збірні могили в'язнів, закатованих у большевицьких тюрмах при кінці червня 1941 р. На цих збірних могилах є по-кищо два дерев'яні хрести; на меншому з них напис в українській мові, на більшому в польській, які інформують, що там спочили вічним сном жертви НКВД.

Зі старих, тепер уже неіснуючих львівських цвинтарів, треба згадати тут найстарший львівський цвинтар, Жовківський, званий „на Папарівці“, що лежить під Високим Замком, майже на протилежній стороні від Підзамчя. Цей цвинтар обіймав у першій половині XIX ст. значно більший простір, а саме площу, де тепер залізничний двірць і рейки брідської залізниці. В 60-их рр., в часі будування залізничного шляху, знищено там чимало могил та пам'яток, з яких лиш деякі перенесено на Личаківський цвинтар. Ще кілька років тому відшифровували ми разом з пок. Іваном Кривецьким на цьому цвинтарі український напис на плиті, що під нею лежали тлінні останки православно-го священника з Буковини Сергія Томовича, який помер у Львові. Тепер цвинтар „на Папарівці“ перейшов уже до історії.

Другий неіснуючий старий цвинтар — Городецький, замкнений уже від 1875 р. На цьому цвинтарі хоронили колись українських владик і крилошан, але їх тлінні останки перенесено в

1880 р. на Личаківський цвинтар. Не вдалося тільки ні тоді, ні перед кількома роками, коли цей цвинтар переробляли остаточно на парк, віднайти могилу галицького митрополита А. Ангеловича (†1814).

Стрийський цвинтар, що існував від початку XIX ст. (після скасування давнього стрийського цвинтаря, що розлягався в долишній частині нинішнього Стрийського парку), замкнено рівно 50 років тому (1893 р.). Нині це вже всім відомий парк, тільки на невеличкому окрайці вздовж шосе залишилося ще кільканадцять мало цікавих гробниць, пам'яток та хрестів, що їх число з року на рік меншає. На цьому цвинтарі була між іншим могила члена „Руської Трійці“ Івана Вагилевича (†1866).

Зі старих львівських передмість мають свої цвинтарі тільки Клепарів, Замарстинів і Знесіння. А вже зовсім недавно створено ще один цвинтар для львівських периферій — у Білгородському лісі. На трьох перших цвинтарях є могили українських полятих з рр. 1918-19 і на них пам'ятники. На знесінському цвинтарі похоронений між іншим галицько-український бібліограф Іван Ем. Левинський (†1913). В останньому часі, з хвилиною прилучення до Львова 22 підміських громад, що майже всі мають свої місцеві цвинтарі, число цвинтарів у Великому Львові зросло дуже сильно. До тих цвинтарів належить також Кульпарківський, де здавна-давня ховають нещасних померлих у відомому закладі-лікарні.

Всім дорогим українським могилам складає українське громадянство Львова щорічний поклін в обох днях Зелених Свят.

*) Докладніше про воєнні цвинтарі у Львові див. статтю Львовянина у „Краківських Вістях“ ч. 216 з 1941 р.

Н О В И Н К И

КАЛЕНДАР:

ЧЕРВЕНЬ

20. Неділя — 1. Всіх Святих
21. Понеділок — Теодора Стр. мч.

— ЗАМОВЛЯЙТЕ і купуйте всі наші видання тільки в своїх найближчих книгарнях. Дрібних замовлень не приймаємо. УКРАЇНСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО КРАКІВ-ЛЬВІВ.

Сьогодні затемнення обов'язує від год. 22.00 до год. 4.00.

— Оголошення. Вступні іспити до підготовчої класи Державної Учительської Семінарії в Грубешеві відбудуться 6, 7, 8 і 9 липня ц. р. Кандидати зголосяться в дні 5 липня в канцелярії Семінарії від год. 8—12 або від год. 14—17. У вищих класах вільних місць не передбачується. Дирекція. 849 1-1

— Державна Хемічна Фахова Школа з українською мовою навчання в Перемишлі, вул. Татарська 6. Вписи до підготовчої класи (класи ляхборантів) відбудуться від 20 червня до 15 липня 1943 р. Приймається кандидатів(тки), що покінчили 7 кл. народної школи і 17 рік життя і які здадуть вступний іспит з української мови і рахунків. Управа Школи. 852 1-2

— Подяка. Комітет Допомоги Українським Полоненим складає прилюдну подяку п. д-рові Ст. Рососі за пожертвування для українських полонених 500 книжок у вартості 1180 марок. Доц. інж. Роман Димінський, голова Комітету.

— З нагоди прощання вїїта Яблонівської волости, п. Чукура Юри, що переходить на вищу адміністративну посаду, зложили відпоручники громадянства та місцевих установ на українських полонених суму 323 зол.

— В справі нічних перепусток. Згідно з виконавчим розпорядженням про заборону перебувати поза домом для німців у Г. Г. з дня 12 квітня ц. р., нічна перепустка стає неважна після закінчення праці, чи після втрати становича, чи взагалі з хвилиною, як перестала діяти причина, що була підставою видачі перепустки. Нічну перепустку, що в цей спосіб перестала бути дійсною, слід віддати владі, що її виставила, навіть якщо час, на який вона була виставлена, ще не минув. Працедавець зобов'язаний повідомити владу, що видає нічні перепустки, про звільнення працівника з праці, чи пак чинності, від виконання якої потрібно було нічної перепустки.

ДЕРЖАВНА РЕМІСНИЧА ШКОЛА

з українською мовою навчання В СОКАЛІ з відділами: 1) машиново-слюсарським, 2) електротехнічним, 3) столярським.

Вписи до Школи відбудуться від 15 червня до 30 червня 1943 р. в шкільним будинку в Сокалі при вул. Дурхбрухшт. ч. 1. Умови прийняття до 1. класи: 1) закінчений 14 рік життя, 2) закінчення 7 клас народної школи, 3) зложення вступного іспиту: з української мови, рахунків і природознавства. Учні понад 18 літ, які підлягають обов'язковій будівельній службі (Баудінст), не будуть прийняті до школи. При вписі треба предложити: 1) метрику уродження і хрещення, виставлену Парохіальним Урядом, 6) свідоцтво закінчення 7. класи народної школи з добрим результатом, в) посвідку звільнення від Баудінсту, зглядну відбуття служби при Баудінсті. Вступний іспит відбудеться 5 і 6 липня 1943 р., о год. 8 рано. Навчання в Школі триває 2 і пів року. Всякі ближчі інформації можна з'ясувати в Дирекції Ремісничої Школи в передполудневих годинах. 841 2-5

Дирекція.

— Державна Учительська Семінарія в Криничі. Вступні іспити на шк. рік 1943-44 будуть відбуватися в днях 1 і 2 липня 1943 р. Подання треба вносити до 25. 6. 1943 р. До подання слід залучити: 1) метрику уродження, 2) останнє шкільне свідоцтво, 3) життєвіс, 4) посвідку з з УДК або від мужа довір'я. На I курс приймається уроджених у роках 1923-26, на II курс роком старших. На вищі курси нема місця. По фєріях вступних іспитів не буде. Омелян Цірик, управитель. 845 1-3

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН

Загальна мобілізація

Ну, й забаглося йому, старому вдівцеві, жени-тися з молодію. Та ще з такою діяльною, з „Союзу“. А тепер ходить і квенькає, та нарікає на свою сиву голову та на купий розум. Га! Чого захотів, те і маєш! А проте жалко старого. Товче вона ним, мов макогоном, вимітає, мов старим віником. Йому б у тих роках посидіти ввечері у клубі, пограти тарока чи преферанса — а він товчється по об'єднаннях, союзах, УОТ-ах. Та ба, якби сам товкся! А то вона ним товче. Ну, хай би спробував інакше! Гірка була б його година.

Сміються з нього люди — мовляв, „пантофель“. Лише я ще один співчуваю сарачиськові. І він, сердега, це відчуває — з кожним клопотом до мене.

Прибігає колись тут, небога, задихався, слова видушити не може.

— Що сталося? — питаю.

— За-за-загальна мобілізація!

— Бог з вами! Де? До чого?

— До Стрілецької Дивізії!

— Та хто ж вам це наговорив? Та ж то охотники і молоді!

— Е-де, де! Жінка в хаті проголосила загальну мобілізацію. Сама зголосилася до санітарок, а мені наказала ще сьогодні до полудня стати перед комісію.

— Ова! Біда, пане Лаврентію!

— Порадьте що, пане Точило!

— Ні дарма, на це вже мабуть, ради нема.

— А-а, а може б я так у зелену кадру — в Єзуїтський город, або на Високий Замок...

— Борони вас, Господи, пане Лаврентію, перед зеленою кадрую! Далася вона раз мені в знаки — на все життя затамив. Я був ще малим хлопцем. Через дорогу, від нашої хати, була невеличка жидівська крамничка, а в крамниці великі червоні цукорки. Я страх любив солодощі, та звідкіля ж мені, бідолаші, було добути грошей?! Правда, бу-

ли в нас кури, але мама добре пильнувала яєць і складала їх у великій хаті на полицю. А полиця високо-високо, аж під сводеком, а я малий-малий, ледве до скрині достану. Та раз мати з хати, а я притяг ослін, на ослін стілець, на стілець стільчик, натягнувся і гриме! — зі стільцями, з полицею та ще й з макітрою яєць на землю. Ну й скажіть, що мені було робити, як не втікати в зелену кадру? Коло хати в нас був великий город, а на городі картоплиння високе височенне. Я в нього шуст! Забився в саму найбільшу гущу. Сонце підійшло, в животі воркоче, а я сиджу. Та тут уже й пора сполудня в поле гонити — а я далі сиджу. Чую, кличе мене батько: Ходи, мой, бо будеш битий! А я сиджу далі. Чую, кличе мене й мати: Миколо, ня, ходи! — а я сиджу. Не думав я, що сусідські хлопці допоможуть. Гей, як зроблять вони облогу, як скине тато ремінець! Мав я зелену кадру!... Небезпечна річ зелена кадра, п. Лаврентію! Бо ваша жінка має добрий орієнтаційний хист!

— Ой, має, має! Свату правду кажете, сусідо! Краще пі-підү таки до ко... комісії! Хай діється Божа воля!

— Так, так, пане Лаврентію, йдіть, безпечно йдіть, бо вас у тому віці й так зовсім певно не візьмуть.

— Не візьмуть, кажете? Певно не візьмуть?

— Зовсім певно, ручуся вам!

— Ну, то я йду!

Перехрестився і вийшов.

А ввечері стрінула мене дружина пана Лаврентія та, сяючи від радості гордовитого промовила:

— Ось у мене чоловік! П'ятдесятка з гаком, а він таки зголосився в охотники! Пізнати, що зі славного воїнського роду! Та ж то колись його прапід з Наполеоном був аж під Москвою!...

М. Точило.

ФІНСЬКЕ ВОЄННЕ ЗВІДОМЛЕННЯ

ГЕЛЬСІНКИ. — Фінське воєнне звідомлення з п'ятниці подає:

На Карельській вузінці відбувалися сутички між стежними частинами. У східній частині вузини Авнус відбито в двох місцях менші спроби атак ворога. З інших частин фронту не зголошено ніщо істотне. На Карельській вузінці протилетунська оборона збила минулої ночі один ворожий бомбовик.

Дрібні оголошення

За образу Високоповажаного Пана Д-ра Є. Ю. Пеленського дуже Його перепрошую. Степан Микитка.

Експедитор Зарічний Михайло, Краків, Мазовецька ч. 39, тел. 206-97, налагодує перевозові справи в Кракові і збірні вагони до усіх місцевостей. 795 16-25

Німецької мови — кореспонденційні курси. Курс для початкучих. Курс для завансованих. Власна уліпшена метода. Швидкі постипи. Проф. Г. Петров, Варшава, вул. Стан. Августа 22-8 (поштова скринька 363). 826 4-х

Каварня-Ресторан, Краків, Лобзовська 5, видає щоденно різноманітні смачні страви та охолоджуючі напої. 820 2-4

В парохіальній канцелярії при церкві св. Юра у Львові (пл. Юра 5) можна набути за попереднім надісланням 27 зл., новий Службеник, виданий у Римі, а передрукований анастатично без змін у Львові. 838 2-3

Землеміра практика на дуже добрих умовах прийму до праці в дистрикті Люблин. Зголошення з життєписом слати: Мірниче бюро, Львів, Кольонієнштрассе 10-1. 842 3-3

Негаймо приймемо канцелярйну силу з Доброю німецькою мовою. Умови на адресу: Ukrainische Bezirshandelsagenossenschaft in Biala-Podl

Пошукую брата, Остапенка Семена, із села Коробки, Дергачівського району, Харківської обл., який виїхав літом 1942 р. у Німеччину до праці. Хто знав би що про його долю, прошу повідомити на адресу: Dunia Iwanienko bei Th. Göhring in Stenken Post Bendisen über Nautzken, Kreis Labiau, Ostpreussen. 850 1-1

Пошукую моїх братів і сестер, що виїхали до Німеччини на роботу весною 1942 р. із м. Суми: 1) Лобанова Наст. Андр., 2) Лобанов Дм. Андр., 3) Лобанова Мар. Андр., 4) Лобанова Галина Н., 5) Лобанов Василь А. Хто б знав про місце їх перебування, прошу ласкаво повідомити на адресу: Lobanova Tina, Allenbüttel üB. Döbhorn. Kr. Hannover, Adr. Glindenmann. 851 1-1

КОРОТКІ ВІСТКИ

* З Мадриду виїхала чергова еспанська добровольча летунська ескадра, що боротиметься на східному фронті. Н. прощання еспанських добровольців відбуло на мадридську станцію багато гералів і вищих старшин еспанського летунства. Мати народу сердечно прощалися з еспанськими добровольцями.

* В Італії оголошено офіційну листу святинь, поцілених досі англо-американськими бомбами. Загалом збомбардовано 120 церков, з того 29 лиш у Генуї, 22 в Неаполі, 27 у Палермо, 24 у Турині, 5 у Катані, 5 у Медіолані, 2 у Бріндізі, 2 у Мессині, 2 в Савой, і по одній в Чівіта Веккія і в Трапані.

* Японська військова влада на Філіппінах запропонувала філіппінській адміністраційній раді створити негайно комісію, яка займється підготовкою до проголошення незалежності країни.

УСЕ!!!

ДО ПРАННЯ, ЧИЩЕННЯ І МИТТЯ:
різнорідне мило, порошки і щітки,

ПАРФУМИ — КОСМЕТИКУ — ГАЛЯНТЕРІЮ — ГОСПОДАРСЬКІ АРТИКУЛИ

в багатому виборі поручає Вн. Клієнтам із провінції Ф-ма

Балушак Мирослав

Львів, Вінерштрассе (Городецька) 105/107.
Висилка на провінцію! 19-46

E. Rim

ЛьВІВ, Вінерштрассе 74. Тел. 267-21
(Городецька)

ВЕЛИКИЙ ВИБІР:

I. ГАЛЯНТЕРІЙНИХ ТОВАРІВ:
краватки, шалики, хусточки, гребінці, шіточки, апарати до голення, дзеркала, ляпочки, штучна біжутерія і т. п.

II. КОСМЕТИЧНИХ ТА ПАРФУМЕРІЙНИХ ВИРОБІВ.

III. ТОВАРІВ ДОМ. ГОСП. ВЖИТКУ:
засоби до прання і миття, шітки, паста до взуття і чищення, термоси, батареї і т. п. 334 19-46

ДЛЯ ГАРНИХ ПАНЬ
ТА ЕЛЕГАНТНИХ ПАНІВ

ПАРФУМИ, КОЛЬОНСЬКІ ВОДИ,
КРЕМІ ТА ІНШІ КОСМЕТИКИ
поручає парфумерія „КАРМЕН“ вл. Кордуба
Львів, Вінерштрассе 51 (Городецька).
374 18-45

УКРАЇНСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО

КРАКІВ.ЛЬВІВ

Нові видання:

- 1) Д-р В. Кубійович — м-р М. Кулицький:
„Адміністративна карта Галичини“ в п'яти кольорах, зі зазначенням всіх округів, повітів і збірних громад. Ціна 8 зол.
- 2) „Німецькі карні приписи“, що діють в Генеральній Губернії. Ціна 10 зол.
- 3) Г. Ляшенко: „Діти“ збірка оповідань. Ціна 3 зол.
- 4) Й. В. Гете: „Райнеке Лис“. Ціна 30 зол.
- 5) Молитовничок „Чисте серце Богові“. Ціна 60 гр.

До набуття у всіх українських книгарнях!
Видавництво детальних замовлень не виконує. 825Д 3-3

Переконайтеся

кожного ранку й вечора, що

КОСМЕТИКИ

креми — пудри — парфуми —
кольонські води — порошки
до зубів і інше

ТУАЛЕТНЕ ПРИЛАДДЯ

а також:

МИЛА, МИЛЬЦЯ, ПОРОШКИ

хемічні вироби ДО ПРАННЯ,

ДО МИТТЯ, ДО ЧИЩЕННЯ

в багатому виборі — найкращі!

у фірмі:

314-19-46

Петро ШУДРАК

Львів, Галицька 11. Тел. 245-29.

Український Тижневик

„ХОЛМСЬКА ЗЕМЛЯ“

Чвертьрічна передплата 3.50 зол., піврічна
передплата 7 зол.

Гроші посилати на адресу:

„УКРАЇНСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО“,
Краків, Райхштрассе 34

ФІРМА

дипл. купець Михайло КОВАЛЬЧУК

Львів — вул. Казимирівська 29

всі необхідні в домашньому господарстві артикули та предмети

335-19-46

поручає

Нашій „малій чорній“

присвячуємо особливу увагу: хочемо, щоб той напитек містив у собі майже всі прикмети доброї кави, щоб уже здалеку своїм ніжним запахом і своєю гарною краскою вказував на знаменитий, повний смак. Добра господиня знає, що ці прикмети можна видобути з кожної кави при помочі домішки з „Млинком“.

Вона служить уже четвертому поколінню аматорів доброї кави: Служить вірно і нині, бо й нині в пачці з млинком і написом Франк є те, що було завжди: правдивий

Franck

ЦІНИ ОГЛОШЕНЬ: За 1 мм. одної шпальти за ред. текстом 2 зол., в тексті 100% дорожче. Максимальний вимір оголошення 125 мм. на 1, або 62 мм. на 2, або 42 мм. на 3 шпальти. Дрібні оголошення: 50 грошів за слово, за перше слово грубшим друком 1 зол.

ПЕРЕДПЛАТА „КРАКІВСЬКИХ ВІСТЕЙ“: Передплату треба висилати згоря. Передплата однакова в краю і закордоном. — При зміні адреси треба все подавати попередню адресу. — ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату з Ген. Губернаторства треба посилати переказами або чеками нашого видавництва Sch. A. Warschau Nr. 3.812. — З Німеччиною чеками Dresdner Bank-u, Kattowitz Nr. 4870. — Хто не має чеків, бланкетів, може пересилати гроші до Дрезднер Банку в Катовицях також поштовим переказом на наш рахунок ч. 23011. — З Протекторату: чеками „Українського Видавництва“ Postsparkasse Prag 78.513.

При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші.

Звертається увагу: подавати читку і докладну адресу!

За Редакцію відповідає заступний редактор М. Хов'як у Кракові. — Видає „Українське Видавництво“, Краків вул. Райхштрассе 34/II. Тел. 239-39. З друкарні „Нова Друк. Денникова“ під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7. Тел. 102-79. — 40034.

Verantwortlich für Gesamthalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter M. Chomiak, Krakau. — Verlag: „Ukrainischer Verlag“ G.m.b.H., Krakau, Reichsstrasse 34. Fernsprecher 230-39. — Druck: „Neue Zeitungsdruckerei“, Kommissarische Verwaltung Krakau, Orzeszkowagasse 7. Fernsprecher 160-74.